

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltorv 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Dato: **22 MRS. 2006**

J.nr.: 2004-3972-628
Sagsbehandler: PH
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 32

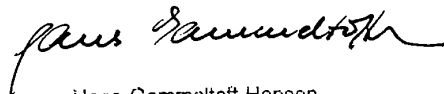
+ opfølgingsrapporter

Vedrørende inspektion af Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel

Hermed sender jeg et eksemplar af opfølgingsrapport nr. 2 af dags dato vedrørende inspektionen den 13. december 2004 af Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel.

Med henblik på muligheden for at mangfoldiggøre rapporten vedlægger jeg desuden en uhæftet kopi af rapporten.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Folketingets Ombudsmands

Den 13. december 2005 udsendte jeg en opfølgingsrapport om min inspektion den 13. december 2004 af Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel. I rapporten anmodede jeg om oplysninger mv. vedrørende nærmere angivne forhold.

Jeg har i den anledning modtaget en udtalelse af 2. marts 2006 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 12. januar 2006 fra inspektøren ved Københavns Fængsler.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 3.3. Arbejds-, undervisnings- og fritidslokaler

Idet mit spørgsmål i den endelige rapport om hvorvidt det havde været undersøgt om det var muligt at få et mindre bordtennisbord, ikke var besvaret, gentog jeg dette spørgsmål. Jeg bemærkede i den forbindelse at jeg ud fra det oplyste lagde til grund at flexrummet fortsat blev anvendt til bordtennis, og jeg henviste til at pladsen omkring bordtennisbordet var meget trang og derfor vanskeliggjorde fuldt udbytte af spillet.

Københavns Fængsler har oplyst at arrestafdelingen efter drøftelse med de indsatte har fjernet bordtennisbordet fra flexrummet der er lavet om til et egentligt kondilokale med et større antal maskiner og spinnercykler end tidligere. Københavns Fængsler har videre oplyst at det tidligere kondilokale nu benyttes til undervisning og fællesskab. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.6. Gårdtursareal

I anledning af min bemærkning i rapporten om at jeg gik ud fra at arbejdet med maling af gårdene nu var afsluttet, har Københavns Fængsler oplyst at gårdtursarealerne er blevet renoveret, herunder malet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.7. Besøgsfaciliteter

Københavns Fængsler har bekræftet min antagelse i rapporten om at der nu er kondomer og lagner i begge besøgslokaler.

Jeg har noteret mig denne bekræftelse.

Ad punkt 5.3. Fællesskab

Københavns Fængsler havde anført at det vil fremgå af den reviderede husorden at køkkenet ikke kan benyttes som fællesskabsrum for de indsatte. Direktoratet havde gjort Københavns Fængsler opmærksom på at den reviderede husorden ikke som anført var blevet ændret på dette punkt. Jeg havde ikke modtaget en kopi eller et eksemplar af den reviderede husorden sammen med direktoratets udtalelse med bilag, men gik ud fra at Københavns Fængsler nu havde ændret husordenen. Jeg anmodede dog om en kopi af den reviderede husorden når den var ændret på dette punkt.

Københavns Fængsler har vedlagt den reviderede husorden. Direktoratet har meddelt at direktoratet kan henholde sig hertil.

I den reviderede husorden er det ikke udtrykkeligt nævnt at køkkenet ikke kan benyttes til fællesskab, men den tidligere sætning om at køkkenet som udgangspunkt ikke kan benyttes til fællesskab, er taget ud.

Jeg har noteret mig denne ændring af husordenen.

Ad punkt 5.4. Besøg

Jeg tilkendegav at jeg forstod det af Københavns Fængsler oplyste om at der dispenseres fra bl.a. reglerne om normal besøgstid, sådan at der også tillades besøg uden for de i husordenen angivne besøgstider hvis de besøgende undtagelsesvist ikke kan komme i besøgstiden. Københavns Fængsler har hertil oplyst at de indsatte efter en konkret vurdering kan få tilladelse til besøg uden for de i husordenen angivne tider.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.1. Anbringelse på afdelingen

Jeg anmodede i den endelige rapport direktoratet om at underrette mig om resultatet af de generelle overvejelser som jeg fra en konkret klage var bekendt med at direktoratet havde vedrørende spørgsmålet om betydningen og vurderingen af indsatte med rockertilhørsforhold. Da disse overvejelser endnu ikke var endeligt afsluttet da direktoratet afgav sin udtalelse i anledning af denne rapport, tilkendegav jeg i opfølgingsrapporten at jeg afventede direktoratets underretning.

Direktoratet har oplyst at direktoratet nu har afsluttet de generelle overvejelser om anmeldelsespraksis over for domfældte der har været medlem af en af de nu nedlagte supportgrupper til Hells Angels eller Bandidos. Direktoratet har oplyst at direktoratets nuværende praksis for så vidt angår denne type domfældte er at der sker anmeldelse til åbent fængsel, medmindre direktoratet efter en konkret vurdering i den enkelte sag mener at den domfældte fortsat har relationer til rockerrelaterede personer eller af andre grunde vurderes uegnet til at udstå straffen i åbent fængsel.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.1. Arbejde, undervisning og fritid

Jeg gentog mit spørgsmål i den endelige rapport til afdelingen om hvorvidt de tildelte undervisningstimer er tilstrækkelige til at opfylde de indsattes ønsker om undervisning.

Jeg bad i den forbindelse også direktoratet om at oplyse hvorvidt det havde været overvejet at fastsætte en højere norm for arrestafdelingen, fx på grund af de manglende muligheder for arbejde i arbejdsrum.

Københavns Fængsler har henvist til og citeret fra fængslets tidligere besvarelse hvori der er anført følgende:

”... I en hvilken som helst institution i kriminalforsorgen er undervisning en populær beskæftigelse. Hvis undervisningstilbuddet blev udvidet, må efterspørgslen forventes at følge udvidelsen.”

Københavns Fængsler har i udtalelsen af 12. januar 2006 henholdt sig hertil og tilføjet at ønsker om undervisning er skiftende og ikke eksakt målbare. Københavns Fængsler har videre anført at fængslet ud fra en samlet ressourcevurdering ikke mener at kunne øge undervisningstilbuddene i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel generelt.

Direktoratet har oplyst at Københavns Fængsler efterfølgende supplerende har oplyst at en opprioritering af undervisningsaktiviteterne i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel vil bevirke en tilsvarende nedprioritering af undervisningsaktiviteterne på Københavns Fængsler idet de økonomiske ressourcer til undervisning i arrestafdelingen tages af det samlede budget til undervisning på Københavns Fængsler.

Jeg har noteret mig det af Københavns Fængsler oplyste som ikke giver mig anledning til at foretage mig mere vedrørende spørgsmålet om hvorvidt de undervisningstimer der er tildelt arrestafdelingen, er tilstrækkelige til at opfylde de indsattes ønsker om undervisning.

Med hensyn til mit spørgsmål til direktoratet har direktoratet oplyst at det ikke har været overvejet at fastsætte et højere ugentligt undervisningstimal for arrestafdelingen på grund af de manglende muligheder for arbejde i arbejdsrum. Direktoratet har videre oplyst at der ikke er aktuelle overvejelser i direktoratet om at hæve timetallet der er fastsat ud fra en sammenligning med andre arresthuse med stort set samme belægning.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede desuden direktoratet om at oplyse hvorfor de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel ikke burde have tilbud om at anvende pc i undervisningen.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at Københavns Fængsler over for direktoratet har oplyst at der enten vil blive opsat en fast computer der kan tændes når der er undervisning, eller at læreren vil tage en bærbar pc med til undervisning. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at der fremover vil blive anvendt pc i undervisningen i arrestafdelingen.

Ad punkt 8.2. Besøg, herunder forsvarerbesøg

Københavns Fængsler traf den 15. marts 2005 afgørelse i anledning af en klage fra en forsvarer vedrørende forsvareres muligheder (tider for) besøg i arrestafdelingen som finder sted i arrestafdelingens besøgslokaler. På forespørgsel oplyste direktoratet at afgørelsen var blevet påklaget til direktoratet, men at direktoratet endnu ikke havde truffet afgørelse i sagen. Direktoratet oplyste at besvarelsen af klagen afventede overvejelserne i en anden sag hvori et antal advokater havde rejst et generelt spørgsmål om emnet, og at jeg ville modtage underretning om direktoratets svar på klagen. Jeg tilkendegav at jeg afventede denne underretning. Uanset om resultatet af direkto-

ratets overvejelser i den generelle sag ville fremgå af svaret i den konkrete sag, anmodede jeg tillige om underretning om svaret i denne sag.

Direktoratet har vedlagt kopi af direktoratets afgørelse af 16. september 2005 i den konkrete sag. Direktoratet har samtidig beklaget at direktoratet på grund af en intern fejl tidligere har oplyst at afgørelsen i den konkrete sag afventede udfaldet af den generelle sag. Direktoratet har oplyst at de to sager reelt vedrører to forskellige problemstillinger; den konkrete sag handlede om forsvarernes besøgstider i arrestafdelingen, mens den generelle sag blandt andet vedrørte antallet af lokaler i arrestafdelingen til brug for forsvarerbesøg før fremstilling i dommervagten. Direktoratet har for en ordens skyld tillige vedlagt kopi af direktoratets afgørelse af 31. august 2005, som berigtiget ved skrivelse af 1. september 2005, i den generelle sag.

Af afgørelsen af 16. september 2005 i den konkrete sag fremgår det at direktoratet ikke har kritiseret besøgstiderne for forsvarere i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel. I afgørelsen har direktoratet citeret fra Københavns Fængsleres afgørelse af 15. marts 2005 som også er gengivet i min endelige rapport, og har i øvrigt bl.a. anført følgende:

” ...

De har ... blandt andet anført, at det følger af retsplejelovens § 771, stk. 1, sidste pkt., at en arrestant altid har ret til ukontrolleret besøg af sin forsvarer, og at dette sædvanligvis af fængslerne fortolkes som en adgang til at besøge klienter fra tidlig morgen til sen aften. ...

...

Institutionens leder fastsætter regler om besøgenes afvikling. Dette fremgår af bekendtgørelsens § 39, stk. 3 [varetægtsbekendtgørelsen; min bemærkning].

Det er forudsat, at der herunder kan fastsættes regler om, i hvilket tidsrum der kan afvikles besøg. Dette fremgår af pkt. 107 i Justitsministeriets vejledning nr. 125 af 4. november 2003 om bekendtgørelse om ophold i varetægt (varetægtsvejledningen).

Sådanne lokale bestemmelser kan omfatte alle personer, herunder også forsvarere. Dette fremgår af varetægtsvejledningens pkt. 108.

...

Direktoratet har ved afgørelsen lagt vægt på det oplyste om de begrænsede besøgsfaciliteter på Politigårdens Fængsel sammenholdt med hensynet til at undgå begrænsninger i andre indsatte adgang til at modtage besøg af familie og bekendte. Direktoratet har herudover lagt vægt på, at De efter det oplyste, hvor helt specielle forhold gør sig gældende, vil have mulighed for at besøge Deres klient uden for de sædvanlige besøgstider, og at afdelingen er indstillet på at udvise fleksibilitet. Direktoratet er således af den opfattelse, at ordensmæssige og praktiske hensyn til afviklingen af dagligdagen for et større antal fanger i et arresthus eller fængsel kan berettige til fastsættelse af rammer for forsvarerbesøg, dog kun i det omfang sådanne rammer ikke medfører begrænsninger i forsvarerens besøgsadgang der går ud over hvad ordensmæssige og praktiske hensyn tilsiger, hvilket ikke ses at være tilfældet i den konkrete sag.

..."

Jeg har noteret mig indholdet af direktoratets afgørelse som ikke giver mig anledning til bemærkninger.

Jeg har endvidere noteret mig at direktoratets afgørelse af 31. august 2005 (som jeg som nævnt har modtaget kopi af) ikke vedrører spørgsmålet om forsvarerbesøg til de indsatte i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel, og dermed ikke er relevant for sagen om min inspektion af denne afdeling.

Til orientering for Københavns Fængsler kan jeg oplyse at jeg tidligere har behandlet en klage vedrørende fortolkningen af retsplejelovens § 771, stk. 1, sidste pkt. som advokaten i det konkrete tilfælde henviste til. Direktoratet for Kriminalforsorgen indhentede i denne sag en udtalelse (af 12. maj 2005) fra Justitsministeriets lovfdeling, strafferetskontoret, om denne bestemmelse. I konklusionen i denne udtalelse anførte ministeriet følgende:

"...

På denne baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at den nuværende affattelse af retsplejelovens § 771, stk. 1, sidste punktum, skal ses i lyset af den tidligere retstilstand, hvorefter der i visse tilfælde kunne anordnes kontrol af en valgt forsvarers besøg, forstået som overvågning af besøget. Den nuværende affattelse må herefter antages at have til formål at præci-

sere, at der under ingen omstændigheder kan anordnes kontrol af forsvarerens besøg.

Justitsministeriet finder endvidere, at ordensmæssige og praktiske hensyn til afviklingen af dagligdagen for et større antal fanger i et arresthus eller fængsel kan berettige til fastsættelse af rammer for forsvarerbesøg, dog kun i det omfang sådanne rammer ikke medfører begrænsninger i forsvarerens besøgsadgang, der går ud over, hvad ordensmæssige og praktiske hensyn tilsiger.

Justitsministeriet finder på den anførte baggrund, at en ordning som fastsat af Arresthuset i [...], hvorefter forsvareren forudgående skal aftale tidspunkt for besøg med arresthuset eller fængslet, er i overensstemmelse i retsplejelovens § 771, stk. 1, i det omfang ordningen er begrundet i ordensmæssige og praktiske hensyn.

Det tilføjes, at det efter Justitsministeriets opfattelse næppe kan udelukkes, at der kan opstå situationer, hvor der under ganske særlige omstændigheder kan være behov for at tillade forsvarerbesøg uden forudgående aftale. Der kunne derfor være anledning til at overveje, om en sådan undtagelsesbestemmelse burde fremgå af husordenen.”

Direktoratet for Kriminalforsorgen traf efterfølgende afgørelse i overensstemmelse med resolutionen fra Justitsministeriets departement, og i min udtalelse til den pågældende advokat meddelte jeg at jeg ikke havde grundlag for at kritisere den fortolkning af den nævnte bestemmelse i retsplejeloven som direktoratet havde lagt til grund for sin afgørelse. I en tidligere afgørelse til advokaten i denne konkrete sag havde direktoratet i øvrigt tilkendegivet at advokaten burde have fået tilladelse til at besøge sin klient mellem kl. 19.00 og kl. 21.00. Direktoratet havde herved lagt vægt på ”at der specielt i forhold til forsvarere bør udvises stor fleksibilitet.”

Ad punkt 8.5. Forplejning

Direktoratet havde anmodet Københavns Fængsler om at sørge for at der blev fastsat retningslinjer hvorefter der gives de indsatte mulighed for med jævne mellemrum at købe mad uden for institutionen. Jeg bad Københavns Fængsler om at orientere mig om de retningslinjer som fængslet herefter fastsatte.

Københavns Fængsler har i den anledning anført følgende:

” ...

Fængslet finder fortsat, at sikkerhedsmæssige, praktiske og administrative hensyn, sammenholdt med fængslets tidligere erfaringer, klart taler imod en obligatorisk regel om, at der med jævne mellemrum skal være mulighed for gennem arresthuset at købe mad udefra. Fængslet må imidlertid tage direktoratets holdning til efterretning.

Fængslet har dog indstillet til direktoratet, at det overvejes, om man alternativt til denne ordning kunne indføre menuvalgmulighed i fængslet således, at fængslets køkken giver mulighed for, at de indsatte med jævne mellemrum kan vælge fx burgere eller lignende fra fængslets køkken i stedet for den almindelige menu. Fængslet afventer direktoratets tilbagemelding herpå, forinden eventuelle retningslinier for indkøb af mad udefra udarbejdes.”

Direktoratet har oplyst at spørgsmålet har været drøftet med Københavns Fængsler og er taget op i direktoratets faglige gruppe for levnedsmidler, samt at det på baggrund heraf blev besluttet at udarbejde en forsøgsbeskrivelse med menuvalgmulighed i Københavns Fængsler. Direktoratet har oplyst at direktoratet efter anmodning herom har modtaget et forslag fra Københavns Fængsler til en konkret udformning af ordningen med henblik på at en forsøgsordning kan iværksættes fra 1. april 2006 og op til seks måneder derefter, og at direktoratet snarest vil afgøre om det kan godkendes som alternativ til at købe mad udefra. Direktoratet vil endvidere vurdere om dette tilbud også kan gives i Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel.

Jeg har i sagen vedrørende min inspektion af Vestre Fængsel bedt direktoratet om at orientere mig om hvad der videre sker vedrørende dette spørgsmål.

I denne sag anmoder jeg direktoratet om at underrette mig om resultatet af direktoratets vurdering i relation til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel.

Ad punkt 8.10. Talsmandsordning

Hvis der ikke i den reviderede husorden (som jeg ikke havde modtaget kopi af) allerede var indføjet oplysning om hvor ofte der afholdes talsmandsvalg, og om kontrollen med dette valg, gik jeg ud fra at det ville blive indføjet.

Københavns Fængsler har i den anledning oplyst at det fremgår af husordenen (som jeg nu har modtaget kopi af) at der afholdes talsmandsvalg når de indsatte anmoder om det, og at afdelingslederen – såfremt der ikke er valgt en talsmand – ved opslag ved hvert kvartalsskifte anmoder de indsatte om at vælge en talsmand. Københavns Fængsler har videre oplyst at det fremgår af husordenen at afdelingsledelsen når valgfri-
sten er udløbet, sørger for at stemmerne tælles op.

Jeg har noteret mig det oplyste. Til det anførte om at afdelingslederen "anmoder" de indsatte om at vælge talsmand hvis en sådan ikke er valgt, bemærker jeg for en ordens skyld at de indsatte ikke har pligt til at vælge en talsmand, men skal orienteres om muligheden herfor, hvis de ikke har valgt en talsmand, jf. talsmandsbekendtgørelsens § 2, stk. 3. Efter min opfattelse er det i fælles interesse for arrestafdelingen og de indsatte at en talsmandsordning etableres, og jeg anbefaler derfor ledelsen at være aktiv med hensyn til at opfordre til valg af talsmand. Til det anførte om at afdelingsledelsen "sørger for" at stemmerne tælles op, bemærker jeg at jeg går ud fra at afdelingen er opmærksom på at kontrollen af valget skal ske af institutionen og repræsentanter for de indsatte i fællesskab, jf. straffuldbyrdelseslovens § 34, stk. 2, sidste pkt.

Direktoratet havde i sin tidligere udtalelse anført at direktoratet over for Københavns Fængsler havde tilkendegivet at der ikke kunne fastsætte en kategorisk regel om at talsmanden højst må bruge en time i alt om ugen på samtaler med de øvrige indsatte i afdelingen. Jeg gik ud fra at husordenen ville blive ændret i overensstemmelse med direktoratets tilkendegivelse.

Københavns Fængsler har i den anledning oplyst at husordenen er tilrettet i overensstemmelse hermed; det er efter reglen om at talsmanden højst må anvende en time i alt om ugen, tilføjet at samtaler dog kan finde sted i et længere tidsrum (eller på andre end de i husordenen angivne tidspunkter) hvis det konkret anses for nødvendigt.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.11. Aviser og bøger

Jeg gik ud fra at arrestafdelingen i husordenen nærmere ville oplyse om muligheden for telefonisk kontakt med bibliotekaren i Vestre Fængsel for på denne måde at finde frem til bestemte bøger.

Københavns Fængsler har oplyst at husordenen er tilrettet i overensstemmelse hermed. Det fremgår nu at de indsatte i mindre omfang vil kunne få telefonisk kontakt med bibliotekaren hvis anmodningen ikke med rimelighed kan klares skriftlig.

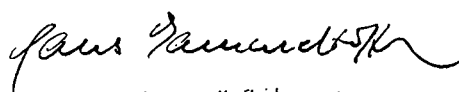
Jeg har noteret mig det oplyste.

Punkt 10. Opfølgning

Jeg afventer underretning om resultatet af direktoratets overvejelser om at overføre kompetencen til at træffe afgørelse om overførsel til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel til direktoratet, jf. pkt. 6.1. i opfølgingsrapporten af 13. december 2005; før direktoratet tog stilling hertil, ville direktoratet afvente erfaringerne med den cirkulæreskrivelse som direktoratet udsendte den 26. september 2005, i en periode af seks måneder efter udsendelsen. Endvidere afventer jeg underretning vedrørende spørgsmålet om menuvalg som alternativ til en ordning om mad udefra, jf. pkt. 8.5. i denne opfølgingsrapport.

Punkt 11. Underretning

Denne rapport sendes til Arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel, Københavns Fængsler, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arrestafdelingen.

Hans Gammeltoft-Hansen